

Володимир ТЕМЧЕНКО
Ганна ТИМЧЕНКО
Анастасія КОЛЕНЧЕНКО
Катерина ЧУПІР
Геннадій КОНИК
Леонід АКІНІН

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків

ЗАСТОСУВАННЯ СЕРВІСІВ GOOGLE ПРИ ФАКУЛЬТАТИВНІЙ ФОРМІ ЗАНЯТЬ ЗІ СПОРТИВНО ОРІЄНТОВАНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Анотація. У статті проводиться аналітичний огляд можливостей застосування інформаційно-комунікаційних технологій для організації спортивно орієнтованого фізичного виховання здобувачів вищої освіти. Метою дослідження є проведення аналізу залучення здобувачів вищої освіти на заняття спортивно орієнтованим фізичним вихованням при факультативній формі занять з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: спортивно орієнтоване фізичне виховання, студент, навчання, інформаційно-комунікаційні технології.

Abstract. The article provides an analytical review of the possibilities of using information and communication technologies for the organization of sports-oriented physical education of higher education. The purpose of the research is to analyze the involvement of higher education students in sports-oriented physical education classes in the optional form of classes using information and communication technologies.

Keywords: sports-oriented physical education, student, training, information and communication technologies.

Вступ. Реформування освітнього процесу у закладах вищої освіти призвело до переведення навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у розряд необов'язкової без підсумкового контролю. У переважній частині закладів вищої освіти України навчальний процес проводиться у вигляді

факультативних занять, які не мають ані поточного, ані підсумкового контролю. Залучення здобувачів вищої освіти до регулярних занять фізичним вихованням та спортом при факультативній формі організації занять є актуальною і складною проблемою сьогодення. Для формування навчальних груп фізичного виховання необхідно застосовувати не лише нові форми організації освітнього процесу, а й нові форми, засоби та способи залучення студентської молоді до занять фізично активністю.

Реформування вищої освіти, розпочате у 2014 році, не оставило осторонь і фізичне виховання здобувачів вищої освіти, яке наразі переживає складний процес адаптації до роботи в нових умовах. За даними дослідників *традиційна система фізичного виховання у закладах вищої освіти, змістовна частина якої побудована на суворій регламентації й авторитарності освітнього процесу, на сучасному етапі потребує впровадження нових напрямків організації занять з фізичної культури* [2].

Аналіз досліджень та публікацій показав, що реорганізація системи фізичного виховання у закладах вищої освіти України потребує пошуку нових підходів до фізкультурно-оздоровчої роботи зі студентами. Наразі у закладах вищої освіти активно використовується спортивно орієнтоване фізичне виховання. Це сприяє підвищенню інтересу студентів до фізичної культури в освітньому просторі [11].

Впровадження спортивно орієнтованих технологій до процесу фізичного виховання здобувачів вищої освіти сприяє підвищенню рівня відвідуваності навчально-тренувальних занять з фізичної культури з метою вдосконалення рівня власної майстерності у обраному виді спорту, підвищенню рівня рухової активності у навчальний та позанавчальний час [6].

В сучасних умовах тенденції розвитку освіти передбачають переведення процесу навчання на новий технологічний рівень з активним використанням

інформаційних технологій. Такий підхід, на думку дослідників, є беззаперечною умовою підвищення якості освіти [3, 10].

Тимченко, Г.М., Літвінова, А.М., Закревський, А.М. та Левчук, В.Г. [7] відзначають, що одним із можливих шляхів вирішення питання навчання основам здорового способу життя є реалізація навчання здоров'ю крізь інформаційно-цифрову компетентність, яка передбачає впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні. Інформаційна й медіа-грамотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, роботи з базами даних, навички безпеки в Інтернеті та кібербезпеці є одними із базових трендів сучасності. Розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо), а також крізь призму компетентності «Уміння навчатися впродовж життя», яка відокреслена як здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою навчальну траєкторію, оцінювати власні результати навчання і становить основу освіти та навчання впродовж життя.

В роботах В. С. Ашаніна, Л. В. Філенко та інших авторів вказується, що слід залучати інноваційні інформаційні технології для спонукання студентів до занять фізичною культурою [1]. Так, якщо студент буде бачити на своєму телефоні чи планшеті, які вправи виконувати та навіщо, то він буде більш свідомо та зацікавлено підходити до процесу фізичної культури як на практичних заняттях, так і під час виконання самостійних фізичних вправ.

Пріоритетним завданням сучасного викладача, на думку Петренко Ю.М., Петренко Ю.І., Дудника Ю.М. та Чернишова В.О. [5], виступає застосування інформаційно-комунікаційних технологій навчання у процесі підготовки

студентів та формуванні у них професійних компетентностей. Студента стимулює до навчання демократизація навчального процесу, а також підвищується мотивація до навчання через активне застосування новітніх інформаційних технологій, використання комп'ютерної техніки, інформаційних мереж.

На думку Ольхового О.М., Темченка В.О та Петренка Ю.М. [4] масова комп'ютеризація закладів вищої освіти формує доцільність роботи у напрямку залучення студентів до різноманітних форм фізичного виховання, рухової активності з використанням для цього інформаційно-комунікативних технологій. Дослідники також відзначають необхідність проведення детального та різноманітного вивчення організації навчального процесу з дисципліни «Фізичне виховання» з урахуванням цілеспрямованості та ефективності впровадження інформаційних технологій, напрацювання конкретних методик їхнього застосування та створення принципово нової моделі освітнього процесу з фізичного виховання.

Реформа освітнього процесу в закладах вищої освіти в Україні призвела до значного скорочення, а часом і ліквідації, кафедр фізичного виховання та спорту. Навчальна дисципліна «Фізичне виховання» у більшості вишів переведена до розряду факультативних дисциплін. При цьому при організації навчально-тренувального процесу та комплектації навчальних груп вкрай необхідне впровадження та активне застосування інформаційно-комунікаційних технологій, які дозволяють не тільки визначати зацікавленість здобувачів вищої освіти до занять певним видом спорту (рухової активності), а й безпосередньо залучати їх до навчально-тренувального процесу [9].

Церковна, О.В., Філенко, Л.В. та Строкач, С.Г. [8] відзначають, що сервіси Google містять багато інструментів, які можуть бути корисними як для індивідуальної, так і для сумісної діяльності. Вони орієнтовані на мережеву взаємодію людей і для освіти у цьому середовищі важливі можливості

спілкування та співпраці. Постійна практика використання нових засобів навчає новому стилю поведінки, показує педагогічні та організаційні рішення навчальних ситуацій. Така спільна діяльність робить процес навчання відкритим для студентів та викладачів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження проводилось згідно до плану наукової роботи кафедри фізичного виховання та спорту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на 2021/2022 навчальний рік.

Мета та завдання дослідження: провести аналіз залучення здобувачів вищої освіти на заняття спортивно орієнтованим фізичним вихованням з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Матеріал і методи дослідження: У дослідженні взяли участь 1034 здобувачі вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (денна форма навчання). Методи дослідження: огляд сучасної літератури за темою дослідження, педагогічний експеримент, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Викладання навчальної дисципліни «Фізичне виховання» в Каразінському університеті проводить кафедра фізичного виховання та спорту. Наразі в університеті використовується спортивно орієнтоване фізичне виховання: здобувачі вищої освіти мають можливість обрати один або декілька видів спорту (рухової активності) для оздоровлення та вдосконалення спортивної майстерності. Студенти мають можливість займатися протягом усього терміну навчання, а також змінювати свій вибір виду фізичної активності. Для студентів, які мають достатню спортивну підготовленість, організовано заняття у спортивних секціях.

Навчальні заняття згідно до навчальних планів є факультативними, тому кафедра фізичного виховання не має на початку навчального року чітко

сформованих навчальних груп. Процес формування навчальних груп проходить на початку навчального року, а приєднатися до сформованих навчальних груп студенти можуть протягом усього навчального року. При обов'язкових заняттях студенти були змушені обирати собі якийсь з видів спорту для занять та отримання підсумкового контролю у вигляді заліку, але з 2017/2018 навчального року разом з повним переходом на факультативну форму занять з фізичного виховання перед кафедрою виникла проблема залучення здобувачів вищої освіти до регулярних занять фізичним вихованням без підсумкового контролю та формування навчальних груп у відповідності до нормативних вимог.

Самим доступним шляхом інформування студентів про фізкультурно-спортивні можливості університету виявились інформаційні технології: сайти університету, органів студентського самоврядування, фізкультурно-спортивних підрозділів, а також різноманітні соціальні мережі. Процес реєстрації студентів на заняття також проводиться за допомогою Google-форми, доступної з будь-якого комунікаційного пристрою: комп'ютеру, ноутбуку, смартфона, планшету тощо. Саме те, що Google-сервіси є найбільш доступним засобом комунікацій, зумовило їх вибір для процесу реєстрації студентів на заняття.

При заповненні реєстраційної Google-форми студенти вказують:

- прізвище та ім'я;
- дату народження;
- контактні дані (телефон, електронну пошту);
- факультет (навчально-науковий інститут) та курс, на якому вони навчаються;
- сповіщають про відношення до медичних груп за станом свого здоров'я;
- відомості про заняття спортом до вступу до університету;
- обирають для занять один або декілька видів спорту (рухової активності).

Форма для реєстрації прикріплена до корпоративної кафедральної адреси електронної пошти Каразінського університету, що надає можливість оперативно отримувати та обробляти дані.

У 2021/2022 навчальному році 1034 здобувачі вищої освіти скористалися електронною реєстрацією на заняття зі спортивно орієнтованого фізичного виховання в Каразінському університеті. Аналіз показав, що до навчально-тренувальних занять приступили лише 745 студентів (72%), які зареєструвалися з використанням Google-форми. Загальна ж кількість здобувачів вищої освіти які приступили до занять з фізичного виховання склала 1700 осіб (таблиця 1).

Таблиця 1.

Кількість здобувачів вищої освіти
Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна,
які приступили до факультативних занять з навчальної дисципліни
«Фізичне виховання» у 2021/2022 навчальному році

№ з/п	Вид спорту (рухової активності)	Фізичне виховання (4 години на тиждень)	Спортивні секції (6-12 годин на тиждень)	Разом
1	Аеробіка	155		155
2	Атлетизм	309		309
3	Бадмінтон	38	16	54
4	Баскетбол	40	35	75
5	Бокс	28	10	38
6	Волейбол	190	30	220
7	Водний туризм	8		8
8	Кікбоксинг	21	12	33
9	ММА	32		32
10	Настільний теніс	87	16	103
11	Пауерліфтинг		25	25
12	Стрільба з лука	100	17	117
13	Теніс	150	15	165
14	Фехтування	20	11	31
15	Футзал	97	30	127
16	Чирлідінг		37	37
17	Шахи, шашки		37	37
18	Заняття у спортзалах гуртожитків	69		69
19	Міжфакультетські навчальні дисципліни	65		65
Разом:		1409	291	1700

Значна кількість студентів, які займалися фізичною культурою та спортом в університеті у попередні навчальні роки, зареєструвалися на заняття шляхом надання паперової заяви.

Висновки. В результаті проведеного аналізу літературних джерел та науково-практичних розробок було зроблено висновок, що інформаційні технології у фізичному вихованні є поширеними в наш час і використовуються багатьма закладами вищої освіти.

Детальна увага була акцентована на використанні сервісів Google для реєстрації здобувачів вищої освіти на навчальні заняття при факультативній формі спортивно-орієнтованого фізичного виховання.

Перспективи подальших досліджень. У подальшому передбачається створення дистанційних курсів для забезпечення освітнього процесу з навчальної дисципліни «Фізичне виховання» та дослідження їхньої ефективності при спортивно орієнтованому фізичному виховання здобувачів вищої освіти.

Перспективи подальших досліджень. У подальшому передбачається створення дистанційних курсів для забезпечення освітнього процесу з навчальної дисципліни «Фізичне виховання» та дослідження їхньої ефективності при спортивно орієнтованому фізичному виховання здобувачів вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ашанін, В.С., Філенко, Л.В., Філенко, І.Ю., & Полторацька Г.С. (2017). Оптимізація засобів фізичного виховання при підготовці учнів та студентів 15-17 років з використанням інформаційних технологій. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки, 146, С. 3-7.
2. Єрмаков С.С., & Кривенцова І.В. (2015) Перспективи розвитку навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у вищих навчальних закладах України.

Педагогіка та психологія : збірник наукових праць / за заг. ред. академіка І. Ф. Прокопенка, проф. С. Т. Золотухіної. – Харків : Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2015. – Вип. 47. – С. 117-124.

3. Кашуба В.А., Футорный С.М., & Дудко М.В. К вопросу использования инновационных технологий здорового образа жизни студентов в процессе физического воспитания, Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – No 8. – С. 28-32.
4. Ольховый, О.М., Темченко, В.А., & Петренко, Ю.М. (2015). Влияние информационно-коммуникационных технологий на вовлеченность студентов в спортивно-ориентированное физическое воспитание, Слобожанский научно-спортивный вестник, № 4(48), С. 70-73.
5. Петренко, Ю.М., Петренко, Ю.І., Дудник, Ю.М., & Чернишов, В.О. (2017). «Перспективи використання інформаційних технологій у сфері фізичної культури та спорту». Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту. Вип.1., С. 78-81.
6. Тимошенко О.В., & Марущак М.О. (2018) Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі фізичного виховання учнівської та студентської молоді. Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), Вип. 3К(97). С. 544-548.
7. Тимченко, Г.М., Літвінова, А.М., Закревський, А.М., & Левчук, В.Г. (2020). Технології створення відкритих освітніх ресурсів та відеосервісів навчання основ здоров'я. Вісник національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченко. Серія: «Педагогічні науки», 7(163), 153-161.

8. Церковная, Е.В., Филенко, Л.В., & Строкач, С.Г. (2017). Использование сервисов Googleв учебном процессе. Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту: збірник наукових праць, 117-120.
9. Цьовх Л.П., Мельничук Л.П., Фестрига С.В., & Зелікова Т.І. (2019) Інноваційний потенціал інформаційно-комунікаційних технологій в контексті модернізації фізичного виховання студентів ЗВО. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, Вип. 7 (115). С. 88-92.
10. Kozina, Z., Ol'khovuj, O., & Temchenko, V. (2016). Influence of information technologies on technical fitness of students in sport-oriented physical education. Physical education of students, 20(1), pp. 21-28.doi:10.15561/20755279.2015.0603
11. Olkhovy, O.M., Petrenko, Y.M., Temchenko, V.A., & Timchenko, A.N. (2015). «Model of students' sportoriented physical education with application of information technologies». Physical education of students, 3, pp. 29-37.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Темченко Володимир Олександрович: к. фіз. вих., доцент, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна.

Volodymyr Temchenko: PhD (physical education and sport), Associate Professor; V. N. Karazin Kharkiv National University, 4, Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine
orcid.org/0000-0003-0171-4614

e-mail: temchenko1961@ukr.net

М.т. +380993720703

Тимченко Ганна Миколаївна; кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання та спорту, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна; майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна.

Hanna Tymchenko; *Candidate of Biological Sciences (PhD in Biology), Associate Professor at the Department of Physical Education and Sports, V. N. Karazin Kharkiv National University; 4, Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine.*

orcid.org/0000-0001-7745-0817

e-mail: annatymchenko@karazin.ua

Коленченко Анастасія Миколаївна: *старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна; майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна.*

Anastasiia Kolenchenko: *V. N. Karazin Kharkiv National University, 4, Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine*

e-mail: kolenchenkonasti@gmail.com

М.т. +380679882463

Чупир Катерина Іванівна: *старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна; майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна.*

Kateryna Chupyr: *V. N. Karazin Kharkiv National University, 4, Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine*

e-mail: karnavaldekor@gmail.com

М.т. +380504020585

Коник Геннадій Олександрович: *старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна; майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна.*

Gennadii Konyk: *V. N. Karazin Kharkiv National University, 4, Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine*

e-mail: gennadii.konik@gmail.com

М.т. +380502135414

Акінін Леонід Анатолійович: *старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна; майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна.*

Leonid Akinin: *V. N. Karazin Kharkiv National University, 4, Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine*

e-mail: sport@karazin.ua

М.т. +380984232941